

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ

“ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ” ВАРНА

ФАКУЛТЕТ „ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА“

Утвърдена с Протокол на ФС №44/26.01.2022г

Утвърждавам:
ДЕКАН

/Проф. д-р Стефан Пеев, д.м.н./

УЧЕБНА ПРОГРАМА

по

“ПАТОАНАТОМИЯ“

Специалност “ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА”

Дисциплина-задължителна

Образователно-квалификационна степен “МАГИСТЪР”

Професионална квалификация “ЛЕКАР ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА”

Вид на занятията	Семестър	Хорариум- часа седмично	Хорариум-часа Общо
Лекции	IV	2	44
Практически упражнения	IVи V	2	46
Общо часа		4	90
Форми на контрол	Текущ контрол		Изпит V семестър
Кредити (ECTS)			5
Извънаудиторна заетост			60

Варна, 2022

АНОТАЦИЯ:

Основна цел на дисциплината:

Патоанатомията е изучаване на патологияните промени в клетките, тъканите, органите и системите в отговор на въздействия на външни и вътрешни вредни фактори.

Цялостна концепция:

Изучаването на основните патологични процеси, които се развиват в човешкия организъм, е абсолютна необходимост за изграждане на клинично мислене. На базата на получените знания от фундаменталните дисциплини – анатомия и хистология, физиология, биология, генетика, биохимия и биофизика се изграждат познания за морфологичните промени, възникващи на ниво клетка, тъкан, орган и система под влияние на различните патогенни фактори, които представляват същността на човешките заболявания. С приоритет върху патологията на устната кухина, зъбите и зъбодържателния апарат, дисциплината цели да осигури на студентите необходимите знания и умения, както за обучението им по клиничните дисциплини, така и за бъдещата им дейност в здравеопазването.

Обща оценка:

Учебната програма (виж приложението) и хорариумът на преподаването и (44 учебни часа лекции и 46 учебни часа семинарни занятия) са съобразени с единните държавни изисквания.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:

■ ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА ЛЕКЦИИ

№	ТЕМА	Часа
1.	Модул 1: Въведение в патологията. Клетъчна увреда и некроза. Въведение в патологията. Предмет, задачи и методи на изследване в патологията. Етиология и патогенеза. Клетъчна увреда: обратима и необратима. Клетъчен оток. Некроза и апоптоза. Смърт. Белези на смъртта.	2
2.	Абнормни натрупвания на вещества в клетката. Кумулативни заболявания – тезауриزمози. Нарушения в междуклетъчния матрикс – отлагане на фибриноид. Хиалиноза. Амилоидоза. Нарушения в минералната и пигментна обмяна.	2
3.	Модул 2: Компенсаторно-приспособителни процеси и циркулаторни нарушения. Общи принципи на адаптацията. Хипертрофия. Атрофия. Метаплазия. Регенерация. Фиброза.	2
4.	Нарушения в кръвообращението – анемия и хиперемия. Стаза и хипостаза. Кръвоизливи. Хемостаза и тромбоза. Инфаркт.	2
5.	Емболия; дисеминирана интравасална коагулация. Нарушения в циркулацията на лимфа и тъкани течности. Шок. Сърдечна недостатъчност. Дисеминирана интраваскуларна коагулопатия.	2

6.	Модул 3: Възпаление. Имунопатология. Възпаление – общи принципи, патогенеза и морфогенеза. Морфологична характеристика на острото възпаление.	2
7.	Хронично продуктивно възпаление. Дифузно и грануломатозно възпаление.	2
8.	Имунопатология. Морфологична характеристика на имунните реакции. Алергия. Автоимунни реакции и заболявания. Имунодефицитни синдроми. СПИН. Трансплантация. Отхвърляне на транспланта.	2
9.	Модул 4: Неоплазия. Общи черти на туморния растеж. Определение и терминология. Етиология. Биологични прояви на туморния растеж. Степени и стадии. Метастазиране.	2
10.	Класификация на туморите. Епителни и мезенхимни тумори.	2
11.	Пигментни тумори. Тумори на нервната система. Тумори на лимфната тъкан. Терапевтични тумори.	2
12.	Преканцерози на устната кухина. Епителни и мезенхимни тумори, развиващи се в устната кухина и слюнчените жлези.	2
13.	Тумори на зъбите, събодържателния апарат и челюстите.	2
14.	Модул 5: Клинична патология Заболявания на сърдечно-съдовата система. Атеросклероза. Хипертонична болест. ИБС. МСБ. Системни заболявания на съединителната тъкан.	2
15.	Заболявания на дихателната система. Възпалителни заболявания на горните дихателни пътища. Пневмонии. Алергични заболявания на белите дробове. Емфизем. Пневмосклероза. Пневмокониози. Тумори на белия дроб.	2
16.	Заболявания на храносмилателната система. Нетуморни заболявания на устната кухина, фаринкса, зъбите, събодържателния апарат и слюнчените жлези.	2
17.	Заболявания на храносмилателната система. Заболявания на хранопровода, стомаха, тънкото и дебелото черво, черния дроб, жлъчния мехур и панкреаса. Язвена болест. Болест на Крон. Улцерозен колит.	2
18.	Заболявания на отделителната система. Гломерулопатии. Интерстициални нефрити. Цистит. Тумори на бъбреците и пикочния мехур.	2
19.	Заболявания на кръвотворната система. Заболявания на мъжка и женска полова система.	2
20.	Заболявания на ендокринната система. Захарен диабет.	2
21.	Заболявания на ЦНС. Възпалителни, дегенеративни и демиелинизиращи заболявания. Инфекциозни заболявания. Туберкулоза., Сифилис. Сепсис. Клинико-морфологична характеристика.	2
22.	Заболявания на костната система. Възпалителни и дегенеративни заболявания. Дисморфология. Вродени малформации на устната кухина.	2
	ОБЩО	44

■ **ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА СЕМИНАРНИ ЗАНЯТИЯ И ПРАКТИЧЕСКИ
УПРАЖНЕНИЯ В IV СЕМЕСТЪР:***

№	ТЕМА	Часа
I седм.	Принципи на морфологичната диагностика. Макроскопско описание на органи. Хистологични промени в органите – описание и преценка. Тест за входящо ниво. Бял дроб Миокард Мозък Черен дроб Слезка Бъбрек Стомах	2
II седм.	Клетъчна увреда: обратима и необратима. Клетъчен оток. Некроза и апоптоза. Клетъчен оток(мътно набъбване) в бъбрек Хидропична дегенерация в бъбрек Коагулационна некроза в слезка Казеозна некроза – туберкулозен лимфаденит Коликвационна некроза в мозък	2
III седм.	Клетъчни натрупвания. Абнормини натрупвания на вещества в клетката. Кумулативни заболявания – тезауризми. Стеатоза на черен дроб Антракоза на бял дроб Хемосидероза на бял дроб Иктер на черен дроб Болест на Гоше Хемомеланин в черен дроб	2
IV седм.	Нарушения в междуклетъчния матрикс. Дегенерация на съединителната тъкан и отлагане на фибриноид. Хиалиноза и амилоидоза. Мукоидно набъбване в сърдечна клапа Бели тела в яйчника Хиалинизация на гломерули Амилоидоза на бъбрек Амилоидоза на слезката	2
V седм.	Компенсаторно-приспособителни процеси. Смушения в обмяната обмяната на нуклеопротеидите и неорганичните вещества. Калцификация. Хипертрофия на миокарда Кафява атрофия на черен дроб Аденоматозна хиперплазия на простатата Плоскоклетъчна метаплазия на епитела на бронхите Подагра Калциеви метастази в артериоли на мозъка	2
VI седм.	Нарушения в кръвообращението. Анемия. Хиперемия. Стаза и хипостаза. Кръвоизливи и отоци. Хроничен венозен застой в черен дроб(москатов черен дроб)	2

	Хроничен венозен застой в бял дроб Точковати кръвоизливи в мозъка Стаза в лептоменинги Оток на белите дробове Оток на мозъка	
VII седм.	Смущения в кръвообращението. Хемостаза и тромбоза. Емболия. Дисеминирана интравасална коагулация. Инфаркт. Смесен тромб в сърдечно ухо Организиран и реканализиран тромб в артерия Клетъчна емболия в бял дроб Хеморагичен инфаркт в бял дроб Пресен инфаркт на миокарда	2
VIII седм.	Ексудативно възпаление. Определение. Етиология. Терминология. Видове ексудативно възпаление. Изход. Катарална бронхопневмония(огнищна пневмония, бактериална пневмония) Фибринозен перикардит Фибринозен трахеит Крупозна пневмония Абсцес на бял дроб Флегмонозен апендицит	2
IX седм.	Продуктивно възпаление. Обща имунопатология. Тест. Интерстициален миокардит Грануляционна тъкан Гранулом тип „чуждо тяло“ Казеозно-продуктивна туберкулоза на белия дроб Саркоидоза Алергичен ринит Бронхиална астма	2
X седм.	Доброкачествени и злокачествени епителни тумори Плоскоклетъчен папилом Плоскоклетъчен вроговяващ карцином Базоцелуларен карцином Фиброаденом на млечна жлеза Аденом на ректума Аденокарцином на дебело черво	2
XI седм.	Доброкачествени и злокачествени мезенхимни тумори. Пигментни тумори и тератоми. Лейомиом Липом Хондром Фибросарком Малигнен меланом Дермоидна киста – зрял тератом Ембрионален тератом	2
XII уч. седм.	Тумори на устната кухина и слюнчените жлези – преканцерози, епителни и мезенхимни тумори. Левкоплакия Грануларноклетъчен тумор(миобластен миом на Абрикосов)	2

	Епулис – фокална фиброзна хиперплазия на венеца Мономорфен аденом на слюнчена жлеза(аденолимфом) Плеоморфен аденом на слюнчена жлеза Аденокистичен карцином на слюнчена жлеза	
	ОБЩО	24

■ **ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА СЕМИНАРНИ ЗАНЯТИЯ И ПРАКТИЧЕСКИ
УПРАЖНЕНИЯ В V СЕМЕСТЪР:***

№	ТЕМА	Часа
I седм.	Нетуморни заболявания на устната кухина и слюнчените жлези. Вродена киста – назопалатинна дуктална киста Хроничен изострен тонзилит Актиномикоза на езика Цитомегалия на слюнчена жлеза Епидермална киста на кожата в областта на слюнчената жлеза Промени в лигавицата при лихен планус	2
II седм.	Нетуморни заболявания на зъбите и зъбодържателния апарат. Периапикален гранулом Остиеомиелит на мандибула Ортокератинизираща одонтогенна киста Периапикална киста Дентегирозна киста	2
III седм.	Заболявания на храносмилателната система – фарингс, хранопровод, стомах, тънко и дебело черво. Хроничен атрофичен гастрит Хронична изострена язва – стомах(дуоденум) Аденокарцином на стомаха Болест на Крон Улцерозен колит	2
IV седм.	Заболявания на храносмилателната система – черен дроб, жлъчен мехур, жлъчни пътища и панкреас. Хроничен вирусен хепатит Портална чернодробна цироза Хепатоцелуларен карцином Хроничен холецистит Карцином на жлъчен мехур Остра хеморагична некроза на панкреаса	2
V седм.	Заболявания на сърдечно-съдовата система. Хипертонична болест, атеросклероза – етиология, патогенеза, морфологични промени, усложнения. ИБС. МСБ. Възпалителни заболявания на кръвоносните съдове и сърцето: перикардити, миокардити,	2

	ендокардити. Системни заболявания на съединителната тъкан(колагенози) Кръвоизлив в мозъка Съдови промени в мозък при хипертония Атеросклероза на коронарна артерия Постинфарктен цикатрикс Бактериален ендокардит Панартериитис нодоза Склеродермия	
VI седм.	Заболявания на дихателната система. Възпалителни заболявания на дихателните пътища и белите дробове. Пневмокониози. Белодробно сърце. Тумори на ларинкса и белия дроб. Възпалителни и туморни заболявания на плеврата. Мезотелиом. Гноен бронхит пневмония Субстанциален белодробен емфизем Бронхиектазии Силикоза Плоскоклетъчен карцином на бронха Дребноклетъчен карцином на бронха	2
VII седм.	Заболявания на отделителната система. Гломерулни заболявания. Интерстициални нефрити. ОБН. ХБН. Тумори на бъбреците. Възпалителни и туморни заболявания на пикочните пътища и пикочния мехур. Бързопрогресиращ гломерулонефрит Остър пиелонефрит Хроничен пиелонефрит Карцином на бъбрек Преходноклетъчен папилиферен карцином на пикочен мехур Цистит Гломерулонефритна склероза	2
VIII седм.	Клинична патология на кръвотворната система. Анемии. Миелопролиферативни заболявания. Възпалителни и туморни процеси(лимфоми) на лимфните възли. Остра левкемия Фелиноза/туберкулоза Хронична лимфолевкемия (Лимфоцитен НХЛ) Ходжкинов лимфом – смесен клетъчен вариант В-едроклетъчен НХЛ Плазмоцитом	2
IX седм.	Клинична патология на ендокринната система. Хиперпластни, възпалителни и туморни заболявания. Базедова струма Тиреоидит на Хашимото Папилиферен карцином на щитовидната жлеза Кортикален аденом на надбъбрека Феохромоцитом Захарен диабет – промени в бъбреците	2

X седм.	Клинична патология на нервната система. Възпалителни, дегенеративни, демиелинизиращи и туморни заболявания. Вирусен енцефалит Гноен лептоменингит Туберкулозен менингит Глиобластом Менингеом Неврином	2
XI седм.	Клинична патология на костно-ставния апарат. Рахит Фиброзна дисплазия Аневризмална костна киста Остеоид-остеома Остеобластокластом(Гигантоклетъчен тумор на костта) Одонтогенен миксом на максилата	2
	ОБЩО	22

ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОЦЕНКА

I. Колоквиум:

IX учебна седмица

II. Текущ контрол:

Текущ контрол по време на упражненията

III. Изпит:

1. Входящ тест
2. Практически изпит (макроскопски и хистологични препарати и решаване на клинично-морфологични задачи)
3. Теоретичен изпит

Форма на контрол	Коефициент на тежест	Резултат
Текущ контрол	0,3	А
Тест	0,1	Б
(Писмен + устен)/2	0,6	В
Окончателна оценка		А+Б+В

КОНСПЕКТ

1. Предмет, задачи и методи на изследване в патологията. Значение и историческо развитие на патологичната анатомия.
2. Смърт. Видове смърт. Признаци на смъртта.
3. Нарушения в кръвообращението. Артериална хиперемия. Видове. Морфологична характеристика. Изход.
4. Нарушения в кръвообращението. Венозна хиперемия. Видове. Морфологична характеристика. Изход.
5. Кръвоизливи. Видове според механизма на кръвотечението. Изход.
6. Тромбоза – патогенеза, морфологична характеристика. Изход.
7. Шок. Видове. Морфологични промени в органите. Изход. Дисеминирана интравазална коагулопатия.
8. Емболия. Видове. Морфологични промени. Изход.
9. Инфаркт – патогенеза. Морфологични промени. Видове. Изход.
10. Промени в количеството на течностите в организма. Дехидратация. Хиперхидратация. Оток. Видове отоци.
11. Клетъчни увреждания – причини и механизми на развитие на клетъчните увреждания. Нарушение във водно-електролитния баланс на клетката. Клетъчен оток.
12. Свръхнормно натрупване на вещества в клетката. Свръхнормно натрупване на протеини в клетката. Хиалинно-капчеста и рогова дегенерация.
13. Свръхнормно натрупване на липиди. Масна дегенерация.
14. Общо затлъстяване. Липоматоза.
15. Кумулативни заболявания. Видове. Морфологична характеристика.
16. Натрупване на пигменти в клетките. Екзогенни пигменти.
17. Хемоглобиногенни пигменти. Хемосидерин, хематоидин, хемомеланин, хематин.
18. Билирубин. Видове жълтеница.
19. Автохтонни пигменти. Протеиногенни и липидогенни пигменти. Меланин и липофусцин.
20. Нарушения в обмяната на колагена. Свръхнормно натрупване на протеоглюкани. Мукоидна дегенерация. Фибриноидна дегенерация.
21. Абнормни отлагания на междуклетъчния матрикс. Отлагане на хиалин. Хиалиноза.
22. Отлагане на амилоид в междуклетъчния матрикс. Амилоидоза. Видове. Морфология.
23. Нарушения в обмяната на колагена и еластина. Фиброза. Синдром на Марфан.
24. Отлагане на минерали в клетките и междуклетъчния матрикс – калций, калий, мед и други. Подагра.
25. Некроза. Същност. Видове. Клинико-анатомични форми. Изход.
26. Възпаление. Определение. Етиология и патогенеза. Терминология.
27. Тъканни промени при възпалението. Фази на възпалителната реакция. Морфологична характеристика. Медиатори на възпалението.
28. Ексудативно възпаление. Видове. Морфологична характеристика. Изход.
29. Хронично възпаление. Морфологична характеристика хроничното възпаление. Клетки в огнището на хроничното възпаление. Форми на хроничното(продуктивно) възпаление.
30. Специфично възпаление. Морфологична характеристика и диференциална диагноза на грануломите.
31. Имунитет. Морфологични прояви на имунния отговор. Алергични реакции – видове и морфологична характеристика.
32. Автоимунни заболявания. Видове. Морфология. Синдроми на имунна недостатъчност. Класификация. Морфологична характеристика. СПИН.
33. Трансплантация. Същност. Видове. Морфология на реакциите на отхвърляне на трансплантанта.
34. Компенсаторни и приспособителни процеси. Определение. Видове. Регенерация.

Същност. Морфологична характеристика на регенераторния процес.

35. Компенсаторни и приспособителни процеси. Хипертрофия. Хиперплазия. Видове. Морфологична характеристика.

36. Компенсаторни и приспособителни процеси. Атрофия. Видове. Морфологична характеристика. Метаплазия. Хистологична акомодация.

37. Същност на туморния растеж. Определение. Биологична характеристика. Етиология на туморите.

38. Доброкачествени и злокачествени тумори. Биологична и морфологична характеристика.

39. Метастазиране на туморите. Начини на метастазиране. Степени и стадии на туморния растеж. Основи на TNM класификацията.

40. Преканцерози. Дисплазия. Определение. Морфологична характеристика. Значение на ранната диагноза на туморите.

41. Доброкачествени и злокачествени епителни тумори. Видове. Морфологична характеристика.

42. Доброкачествени злокачествени мезенхимни тумори. Видове. Морфологична характеристика.

43. Доброкачествени и злокачествени пигментни тумори. Доброкачествени и злокачествени тумори на съдовете. Смесени тумори – тератоми. Видове. Морфологична характеристика.

44. Смушения в развитието на организма. Определение. Класификация. Етиология и патогенеза.

45. Доброкачествени и злокачествени тумори на устната кухина. Видове. Локализация. Морфологична характеристика.

46. Доброкачествени и злокачествени тумори на малките и големи слюнчени жлези.

47. Преканцерози и тумороподобни процеси в устната кухина и слюнчените жлези.

48. Одонтогенни тумори. Видове. Клинико-морфологична характеристика.

49. Неодонтогенни тумори на челюстите и зъбодържателния апарат. Първични. Метастатични. Морфологична характеристика.

50. Вродени малформации в устната кухина и шията. Видове. Характеристика. Вродени некистични аномалии в устната кухина.

51. Възпалителни процеси в устната кухина. Етиология. Алергични и имунологични заболявания. Клинико-морфологична характеристика.

52. Заболявания на зъбите. Зъбен кариес. Пулпит. Морфология. Усложнения.

53. Периапикален абсцес. Периапикална (радикуларна) киста. Морфология. Усложнения.

54. Периодонтални възпалителни заболявания. Гингивити. Пародонтоза. Морфологична характеристика. Усложнения.

55. Одонтогенни кисти. Видове. Характеристика. Други, неодонтогенни кисти на гингивата и челюстите.

56. Езофагити. Видове. Морфологична характеристика. Усложнения. Преканцерози и тумори на хранопровода. Карцином на хранопровода.

57. Гастрити. Видове. Морфологична характеристика.

58. Язвена болест на стомаха и дванадесестопръстника. Етиопатогенеза. Морфологична характеристика. Усложнения.

59. Преканцерози и тумори на стомаха. Рак на стомаха. Макроскопска и хистологична характеристика.

60. Възпалителни и туморни заболявания на тънкото черво. Видове ентерити. Болест на Крон. Доброкачествени и злокачествени тумори на тънкото черво. Карциноид. Морфологична характеристика.

61. Възпалителни и туморни заболявания на дебелото черво(колити). Улцерозен колит. Усложнения. Карцином на колона и ректума.

62. Остри и хронични вирусни хепатити. Морфология. Усложнения.

63. Чернодробна цироза. Определение. Класификация. Морфологична характеристика.

Усложнения.

64. Тумори на черния дроб. Карцином на черния дроб. Морфологична характеристика.
65. Възпалителни заболявания на дихателните пътища. Трахеит, остър и хроничен бронхит. Бронхиектазии. Морфологична характеристика. Усложнения.
66. Пневмонии. Класификация. Видове. Морфологична характеристика, особености. Изход. Усложнения.
67. Белодробен емфизем. Класификация. Морфологична характеристика. Усложнения. Белодробно сърце.
68. Тумори на ларинкса, белите дробове и плеврата. Същност. Морфологична характеристика. Рак на ларинкса. Рак на белия дроб.
69. Болести на съединителната тъкан с имунна генеза(колагенози). Същност. Обща морфологична характеристика. Видове. Морфологични особености на отделните нозологични единици.
70. Атеросклероза. Етиология, патогенеза и морфология на промените. Усложнения.
71. Артериална хипертония –есенциална и симптоматична. Етиология и патогенеза. Съдови, органични и морфологични промени. Усложнения.
72. Ишемична болест на сърцето. Определение. Видове. Инфаркт на миокарда. Морфологична характеристика. Усложнения. Сърдечно-съдова недостатъчност.
73. Мозъчно-съдова болест. Морфологична характеристика. Усложнения.
74. Гломерулопатии(гломерулонефрити). Класификация. Светлинно-микроскопска, имунофлуоресцентна електронномикроскопска характеристика.
75. Интерстициални нефрити. Пиелонефрит. Морфология.
76. Хронична бъбречна недостатъчност(уремия). Патогенеза и промени в органите.
77. Тумори на бъбреците. Карцином на бъбрека. Нефробластом. Тумори на бъбречното легенче.
78. Възпалителни и туморни заболявания на пикочния мехур. Видове. Морфологична характеристика.
79. Анемия. Класификация. Морфологична характеристика.
80. Левкемия. Класификация. Остра и хронична левкемия – морфология и усложнения.
81. Възпалителни заболявания на лимфните възли. Видове лимфаденити.
82. Ходжкинов и неходжкинови лимфоми. Класификация. Морфологична характеристика.
83. Заболявания на щитовидната жлеза. Струма. Тиреотоксикоза. Тумори. Морфологична характеристика.
84. Заболявания на надбъбречните жлези. Хипо- и хиперадренализъм. Промени в органите. Тумори на надбъбреците.
85. Заболявания на хипофизата. Тумори на хипофизата. Кранеофарингеом.
86. Захарен диабет. Морфология на промените в органите. Усложнения.
87. Възпалителни заболявания на ЦНС. Морфологична характеристика.
88. Дегенеративни и демиелинизиращи заболявания на ЦНС. Видове. Морфологична характеристика.
89. Тумори на централната и периферна нервна система.
90. Сепсис. Клинико-морфологични форми. Характеристика.
91. Туберкулоза. Класификация. Първична туберкулоза. Морфология на отделните форми.
92. Сифилис. Форми. Морфологична характеристика.
93. Възпалителни и дегенеративни заболявания на костната система. Морфология. Усложнения.
94. Бенигна простатна хиперплазия и карцином на простатната жлеза. Същност. Морфологична характеристика. Усложнения. Възпалителни и туморни заболявания на тестиса и епидидима.
95. Заболявания на матката и яйчниците. Възпалителни и туморни заболявания. Видове. Морфологична характеристика.
96. Прекаncerози и тумори на млечната жлеза.

ЛИТЕРАТУРА:

Задължителна литература:

1. Обща патология, под редакцията на проф. д-р Гр. Велев, дмн, и академ. доц. М. Каменова 2016 г., изд. ИК "Стено", Варна
2. Обща патология, под редакцията на проф. д-р Гр. Велев, дмн, 2010 г., изд. "Знание" ЕООД
3. Патологична анатомия, доц. С. Поповска, д.м. д-р Т. Бетова, д-р П. Маринова, 2012, изд. МУ-Плевен
4. Ръководство по хистопатология и имунохистохимия, д-р Е. Порязова, доц. З. Запрянов, ИК „ВАП“, Пловдив, 2010 г.
5. Repetitorium pathologo- anatomicum, под редакцията на проф. М. Златева, изд. Медицина и физкултура , София, 1994 г.
6. Ръководство за практически упражнения по патологична анатомия, под ръководството на ст.н.с. А. Георгиев, и ст.н.с. Ю. Топов, изд. "Медицина и физкултура", 1993 г.
7. Ръководство за практически упражнения по патологична анатомия, под редакцията на проф. М. Златева и проф. Хр. Миленков, изд. "Медицина и физкултура", София , 1983 г.

Препоръчителна литература:

8. Robbins and Cotran Pathologic Basis of Disease, 8th ed., 2009.
9. Robbins Basic Pathology, 10th ed, 2017 By Vinay Kumar, Abul K. Abbas, Jon C. Aster

Съставил:

Доц. д-р Деян Дженков, д.м.

Ръководител катедра:

Проф. д-р Мария Цанева, д.м.

Учебната програма по Обща патология за специалност „Медицина“ е приета на заседание на Катедрения съвет на Катедрата по Обща и клинична патология, съдебна медицина и деонтология, **Протокол № 389/21.01.2022 г.**

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ

“ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ” ВАРНА

КОНСПЕКТ по “ПАТОАНАТОМИЯ”

Специалност “ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА”

1. Предмет, задачи и методи на изследване в патологията. Значение и историческо развитие на патологичната анатомия.
2. Смърт. Видове смърт. Признаци на смъртта.
3. Нарушения в кръвообращението. Артериална хиперемия. Видове. Морфологична характеристика. Изход.
4. Нарушения в кръвообращението. Венозна хиперемия. Видове. Морфологична характеристика. Изход.
5. Кръвоизливи. Видове според механизма на кръвотечението. Изход.
6. Тромбоза – патогенеза, морфологична характеристика. Изход.
7. Шок. Видове. Морфологични промени в органите. Изход. Дисеминирана интравасална коагулопатия.
8. Емболия. Видове. Морфологични промени. Изход.
9. Инфаркт – патогенеза. Морфологични промени. Видове. Изход.
10. Промени в количеството на течностите в организма. Дехидратация. Хиперхидратация. Оток. Видове отоци.
11. Клетъчни увреждания – причини и механизми на развитие на клетъчните увреждания. Нарушение във водно-електролитния баланс на клетката. Клетъчен оток.
12. Свръхнормно натрупване на вещества в клетката. Свръхнормно натрупване на протеини в клетката. Хиалинно-капчеста и рогова дегенерация.
13. Свръхнормно натрупване на липиди. Мастна дегенерация.
14. Общо затлъстяване. Липоматоза.
15. Кумулативни заболявания. Видове. Морфологична характеристика.
16. Натрупване на пигменти в клетките. Екзогенни пигменти.
17. Хемоглобиногенни пигменти. Хемосидерин, хематоидин, хемомеланин, хематин.
18. Билирубин. Видове жълтеница.
19. Автохтонни пигменти. Протеиногенни и липидогенни пигменти. Меланин и липофусцин.
20. Нарушения в обмяната на колагена. Свръхнормно натрупване на протеоглюкани. Мукоидна дегенерация. Фибриноидна дегенерация.
21. Абнормни отлагания на междуклетъчния матрикс. Отлагане на хиалин. Хиалиноза.
22. Отлагане на амилоид в междуклетъчния матрикс. Амилоидоза. Видове. Морфология.
23. Нарушения в обмяната на колагена и еластина. Фиброза. Синдром на Марфан.
24. Отлагане на минерали в клетките и междуклетъчния матрикс – калций, калий, мед и други. Подагра.
25. Некроза. Същност. Видове. Клинико-анатомични форми. Изход.
26. Възпаление. Определение. Етиология и патогенеза. Терминология.
27. Тъканни промени при възпалението. Фази на възпалителната реакция. Морфологична характеристика. Медиатори на възпалението.
28. Ексудативно възпаление. Видове. Морфологична характеристика. Изход.
29. Хронично възпаление. Морфологична характеристика хроничното възпаление. Клетки в огнището на хроничното възпаление. Форми на хроничното (продуктивно) възпаление.

30. Специфично възпаление. Морфологична характеристика и диференциална диагноза на грануломите.
31. Имуניתет. Морфологични прояви на имунния отговор. Алергични реакции – видове и морфологична характеристика.
32. Автоимунни заболявания. Видове. Морфология. Синдроми на имунна недостатъчност. Класификация. Морфологична характеристика. СПИН.
33. Трансплантация. Същност. Видове. Морфология на реакциите на отхвърляне на трансплантата.
34. Компенсаторни и приспособителни процеси. Определение. Видове. Регенерация. Същност. Морфологична характеристика на регенераторния процес.
35. Компенсаторни и приспособителни процеси. Хипертрофия. Хиперплазия. Видове. Морфологична характеристика.
36. Компенсаторни и приспособителни процеси. Атрофия. Видове. Морфологична характеристика. Метаплазия. Хистологична акомодация.
37. Същност на туморния растеж. Определение. Биологична характеристика. Етиология на туморите.
38. Доброкачествени и злокачествени тумори. Биологична и морфологична характеристика.
39. Метастазиране на туморите. Начини на метастазиране. Степени и стадии на туморния растеж. Основи на TNM класификацията.
40. Преканцерози. Дисплазия. Определение. Морфологична характеристика. Значение на ранната диагноза на туморите.
41. Доброкачествени и злокачествени епителни тумори. Видове. Морфологична характеристика.
42. Доброкачествени злокачествени мезенхимни тумори. Видове. Морфологична характеристика.
43. Доброкачествени и злокачествени пигментни тумори. Доброкачествени и злокачествени тумори на съдовете. Смесени тумори – тератоми. Видове. Морфологична характеристика.
44. Смушения в развитието на организма. Определение. Класификация. Етиология и патогенеза.
45. Доброкачествени и злокачествени тумори на устната кухина. Видове. Локализация. Морфологична характеристика.
46. Доброкачествени и злокачествени тумори на малките и големи слюнчени жлези.
47. Преканцерози и тумороподобни процеси в устната кухина и слюнчените жлези.
48. Одонтогенни тумори. Видове. Клинико-морфологична характеристика.
49. Неодонтогенни тумори на челюстите и зъбодържателния апарат. Първични. Метастатични. Морфологична характеристика.
50. Вродени малформации в устната кухина и шията. Видове. Характеристика. Вродени некистични аномалии в устната кухина.
51. Възпалителни процеси в устната кухина. Етиология. Алергични и имунологични заболявания. Клинико-морфологична характеристика.
52. Заболявания на зъбите. Зъбен кариес. Пулпит. Морфология. Усложнения.
53. Периапикален абсцес. Периапикална (радикуларна) киста. Морфология. Усложнения.
54. Периодонтални възпалителни заболявания. Гингивити. Пародонтоза. Морфологична характеристика. Усложнения.
55. Одонтогенни кисти. Видове. Характеристика. Други, неодонтогенни кисти на гингивата и челюстите.
56. Езофагити. Видове. Морфологична характеристика. Усложнения. Преканцерози и тумори на хранопровода. Карцином на хранопровода.
57. Гастрити. Видове. Морфологична характеристика.
58. Язвена болест на стомаха и дванадесестопръстника. Етиопатогенеза. Морфологична характеристика. Усложнения.

59. Преканцерози и тумори на стомаха. Рак на стомаха. Макроскопска и хистологична характеристика.
60. Възпалителни и туморни заболявания на тънкото черво. Видове ентерити. Болест на Крон. Доброкачествени и злокачествени тумори на тънкото черво. Карциноид. Морфологична характеристика.
61. Възпалителни и туморни заболявания на дебелото черво(колити). Улцерозен колит. Усложнения. Карцином на колона и ректума.
62. Остри и хронични вирусни хепатити. Морфология. Усложнения.
63. Чернодробна цироза. Определение. Класификация. Морфологична характеристика. Усложнения.
64. Тумори на черния дроб. Карцином на черния дроб. Морфологична характеристика.
65. Възпалителни заболявания на дихателните пътища. Трахеит, остър и хроничен бронхит. Бронхиектазии. Морфологична характеристика. Усложнения.
66. Пневмония. Класификация. Видове. Морфологична характеристика, особености. Изход. Усложнения.
67. Белодробен емфизем. Класификация. Морфологична характеристика. Усложнения. Белодробно сърце.
68. Тумори на ларинкса, белите дробове и плеврата. Същност. Морфологична характеристика. Рак на ларинкса. Рак на белия дроб.
69. Болести на съединителната тъкан с имунна генеза(колагенози). Същност. Обща морфологична характеристика. Видове. Морфологични особености на отделните нозологични единици.
70. Атеросклероза. Етиология, патогенеза и морфология на промените. Усложнения.
71. Артериална хипертония –есенциална и симптоматична. Етиология и патогенеза. Съдови, органични и морфологични промени. Усложнения.
72. Ишемична болест на сърцето. Определение. Видове. Инфаркт на миокарда. Морфологична характеристика. Усложнения. Сърдечно-съдова недостатъчност.
73. Мозъчно-съдова болест. Морфологична характеристика. Усложнения.
74. Гломерулупатии(гломерулонефрити). Класификация. Светлинно-микроскопска, имунофлуоресцентна електронномикроскопска характеристика.
75. Интерстициални нефрити. Пиелонефрит. Морфология.
76. Хронична бъбречна недостатъчност(уремия). Патогенеза и промени в органите.
77. Тумори на бъбреците. Карцином на бъбрека. Нефробластом. Тумори на бъбречното легенче.
78. Възпалителни и туморни заболявания на пикочния мехур. Видове. Морфологична характеристика.
79. Анемия. Класификация. Морфологична характеристика.
80. Левкемия. Класификация. Остра и хронична левкемия – морфология и усложнения.
81. Възпалителни заболявания на лимфните възли. Видове лимфаденити.
82. Ходжкинов и неходжкинови лимфоми. Класификация. Морфологична характеристика.
83. Заболявания на щитовидната жлеза. Струма. Тиреотоксикоза. Тумори. Морфологична характеристика.
84. Заболявания на надбъбречните жлези. Хипо- и хиперадренализъм. Промени в органите. Тумори на надбъбреците.
85. Заболявания на хипофизата. Тумори на хипофизата. Кранеофарингеом.
86. Захарен диабет. Морфология на промените в органите. Усложнения.
87. Възпалителни заболявания на ЦНС. Морфологична характеристика.
88. Дегенеративни и демиелинизиращи заболявания на ЦНС. Видове. Морфологична характеристика.
89. Тумори на централната и периферна нервна система.
90. Сепсис. Клинико-морфологични форми. Характеристика.
91. Туберкулоза. Класификация. Първична туберкулоза. Морфология на отделните форми.
92. Сифилис. Форми. Морфологична характеристика.

93. Възпалителни и дегенеративни заболявания на костната система. Морфология. Усложнения.
94. Бенигна простатна хиперплазия и карцином на простатната жлеза. Същност. Морфологична характеристика. Усложнения. Възпалителни и туморни заболявания на тестиса и епидидима.
95. Заболявания на матката и яйчниците. Възпалителни и туморни заболявания. Видове. Морфологична характеристика.
96. Преканцерози и тумори на млечната жлеза.

ЛИТЕРАТУРА:

Задължителна литература:

1. Обща патология, под редакцията на проф. д-р Гр. Велев, дмн, и академ. доц. М. Каменова 2016 г., изд. ИК "Стено", Варна
2. Обща патология, под редакцията на проф. д-р Гр. Велев, дмн, 2010 г., изд. "Знание" ЕООД
3. Патологична анатомия, доц. С. Поповска, д.м. д-р Т. Бетова, д-р П. Маринова, 2012, изд. МУ-Плевен
4. Ръководство по хистопатология и имунохистохимия, д-р Е. Порязова, доц. З. Запрянов, ИК „ВАП“, Пловдив, 2010 г.
5. Repetitorium pathologo- anatomicum, под редакцията на проф. М. Златева, изд. Медицина и физкултура, София, 1994 г.
6. Ръководство за практически упражнения по патологична анатомия, под ръководството на ст.н.с. А. Георгиев, и ст.н.с. Ю. Топов, изд. "Медицина и физкултура", 1993 г.
7. Ръководство за практически упражнения по патологична анатомия, под редакцията на проф. М. Златева и проф. Хр. Миленков, изд. "Медицина и физкултура", София, 1983 г.

Препоръчителна литература:

8. Robbins and Cotran Pathologic Basis of Disease, 8th ed., 2009.
9. Robbins Basic Pathology, 10th ed, 2017 By Vinay Kumar, Abul K. Abbas, Jon C. Aster

Съставил:

Доц. д-р Деян Дженков, д.м.

Ръководител катедра:

Проф. д-р Мария Цанева, д.м.

